

CENTRUM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W BYDGOSZCZY

85-950 Bydgoszcz, ul. Toruńska 147

tel. 52 36 04 300, fax 52 36 04 341

e-mail: sekretariat@pup.bydgoszcz.pl

<http://bydgoszcz.praca.gov.pl> NIP 953-23-64-428

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy za 2019 rok

Bydgoszcz, lipiec 2020 rok

Spis treści

Wstęp	3
Rozdział 1. Analiza sytuacji na lokalnym rynku pracy	6
1.1. Ogólna sytuacja na rynku pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim	6
1.2. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według wielkich grup zawodowych	11
1.3. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów.....	18
Rozdział 2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych	22
2.1. Zawody deficytowe i maksymalnie deficytowe według elementarnych grup zawodów.....	22
2.2. Zawody zrównoważone według elementarnych grup zawodów	25
2.3. Zawody nadwyżkowe i maksymalnie nadwyżkowe według elementarnych grup zawodów.....	25
2.4. Zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe wg badania Barometr zawodów.....	26
Rozdział 3. Analiza rynku edukacyjnego	30
3.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według poziomu typu szkoły.....	30
3.1.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów.....	31
3.1.2. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie bydgoskim według elementarnych grup zawodów.....	33
Rozdział 4. Podsumowanie	34

Wstęp

Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy prowadzi monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych zgodnie z zapisami *Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 z późn. zm.). Jest to jedno z zadań samorządu województwa oraz powiatu w zakresie polityki rynku pracy i stanowi źródło danych m.in. na temat poziomu popytu i podaży na rynku pracy.

Od 2015 roku raporty z monitoringu przygotowywane są w oparciu o nową metodologię prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy opracowaną na zlecenie Departamentu Rynku Pracy w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich przez Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych Sp. z o. o.

Nowa metodologia, która będąca stałym elementem analiz rynkowych prowadzonych przez urzędy pracy w Polsce, wprowadziła szereg zmian dotyczących sposobu definiowania zawodów deficytowych i nadwyżkowych, zakresu wykorzystywanych źródeł danych oraz sposobu prezentacji wyników monitoringu. W świetle wskazanych zmian:

- **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** definiowany jest jako proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków oraz prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego;
- **zawodami deficytowymi** określa się zawody, na które istnieje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów deficytowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest wyższa niż liczba bezrobotnych, odsetek długotrwale bezrobotnych jest nieznaczny, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym;
- **zawodami zrównoważonymi** określa się profesje, na które na rynku pracy występuje zapotrzebowanie zbliżone do liczby bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów zrównoważonych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby zarejestrowanych bezrobotnych, odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznaczny, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym;
- **zawodami nadwyżkowymi** określa się zawody, na które istnieje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Na potrzeby opracowania rankingu zawodów nadwyżkowych zdefiniowano je jako te, dla których liczba ofert pracy jest niższa niż liczba bezrobotnych, długotrwale bezrobocie jest relatywnie wysokie, a napływ bezrobotnych przewyższa ich odpływ w danym okresie sprawozdawczym.

Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych odbywa się poprzez łączne, analityczne zastosowanie trzech wskaźników: (i) dostępności ofert pracy, (ii) długotrwałego bezrobocia oraz (iii) płynności bezrobotnych. W związku z tym tylko nieznaczna część zawodów (około 10-15%) przynależy do zawodów deficytowych, zrównoważonych lub nadwyżkowych. Pozostałe zawody mają status z powyższej perspektywy analitycznie nieokreślony.

Od 2020 roku obowiązywać będzie nowa metodologia realizacji badania, która zakłada połączenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych z barometrem zawodów, czyli dwóch badań skupiających się na obszarze zawodowym, jednak odróżniających się zastosowanymi klasyfikacjami, okresami sprawozdawczymi oraz wykorzystaniem oceny eksperckiej.

Niniejszy raport opracowany przez Powiatowy Urząd Pracy (PUP) w Bydgoszczy jest ostatnim sporządzonym w oparciu o starą metodologię. Obejmuje on ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2019 roku, bazuje na danych pozyskanych z systemu *Syriusz Std* (w zakresie ilości i struktury osób bezrobotnych, zarejestrowanych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej) oraz Systemu Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej (w zakresie uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych oraz absolwentów szkół ponadgimnazjalnych). W związku ze zmianami metodologicznymi w ramach monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych nie przeprowadzone zostało badanie kwestionariuszowe przedsiębiorstw oraz nie opracowano części prognostycznej raportu.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzany jest w celu:

- określenia kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy,
- stworzenia bazy informacyjnej dla przewidywania przemian struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym,
- określenia odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych dla zapewnienia spójności z potrzebami rynku pracy,
- umożliwienia korekty poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym,
- usprawnienia poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów oraz kwalifikacji deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy,
- ułatwienia realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwanie bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

W ramach prowadzonego stale monitoringu zawodów opracowywane są informacje sygnałne, zawierające rankingi zawodów deficytowych i nadwyżkowych za I oraz II półrocze danego roku, jak i raport roczny, zawierający część opisową oraz roczny ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

W niniejszej publikacji znajdą Państwo informacje na temat:

→ sytuacji na lokalnym rynku pracy,

→ zawodów deficytowych i nadwyżkowych na terenie Bydgoszczy oraz na obszarze powiatu bydgoskiego,

→ analizy rynku edukacyjnego.

Raport kończy podsumowanie przeprowadzonych w ramach monitoringu zawodów analiz.

Rozdział 1. Analiza sytuacji na lokalnym rynku pracy

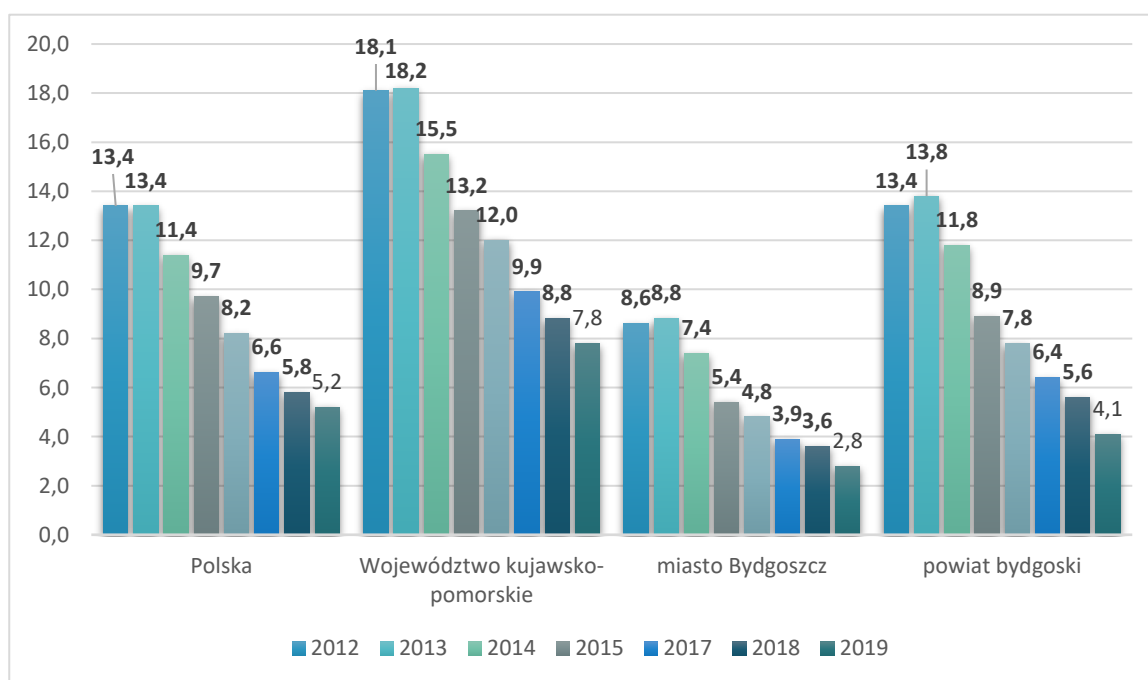
1.1. Ogólna sytuacja na rynku pracy w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim

Według stanu z końca 2019 roku na terenie województwa kujawsko-pomorskiego udział osób bezrobotnych w liczbie osób aktywnych zawodowo wyniósł 7,8%, co lokowało ten region na czwartym miejscu w kraju pod względem najwyższej stopy bezrobocia (za województwami: warmińsko-mazurskim ze stopą bezrobocia 9,0%, oraz świętokrzyskim i podkarpackim – po 7,9%). Dla porównania, stopa bezrobocia dla kraju była o 2,6 pkt procentowego niższa od tej dla województwa kujawsko-pomorskiego. W stosunku do 2018 roku odnotowany został spadek wartości stopy bezrobocia w regionie o 1,0 pkt procentowego – wynosiła ona wówczas 8,8% i była o 3,0 pkt procentowego wyższa od wartości dla całego kraju.

W **Bydgoszczy** w końcu 2019 roku **stopa bezrobocia wynosiła 2,8%**. W stosunku do 2018 roku nastąpił spadek o 0,8 pkt procentowego. Wartość stopy bezrobocia osiągnięta w mieście Bydgoszczy była najniższa w województwie kujawsko-pomorskim.

W **powiecie bydgoskim stopa bezrobocia wynosiła 4,1%** w analizowanym okresie, co uplasowało bydgoski powiat ziemski na drugim miejscu wśród powiatów województwa kujawsko-pomorskiego o najniższych wartościach omawianego wskaźnika, obok miasta Torunia, które osiągnęło tą samą wartość omawianego wskaźnika (po Bydgoszczy i Toruniu). W stosunku do roku 2018 wartość ta zmniejszyła się o 1,5 pkt procentowego.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w latach 2012-2019 (stan na koniec roku w procentach)

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2020 r.] na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy

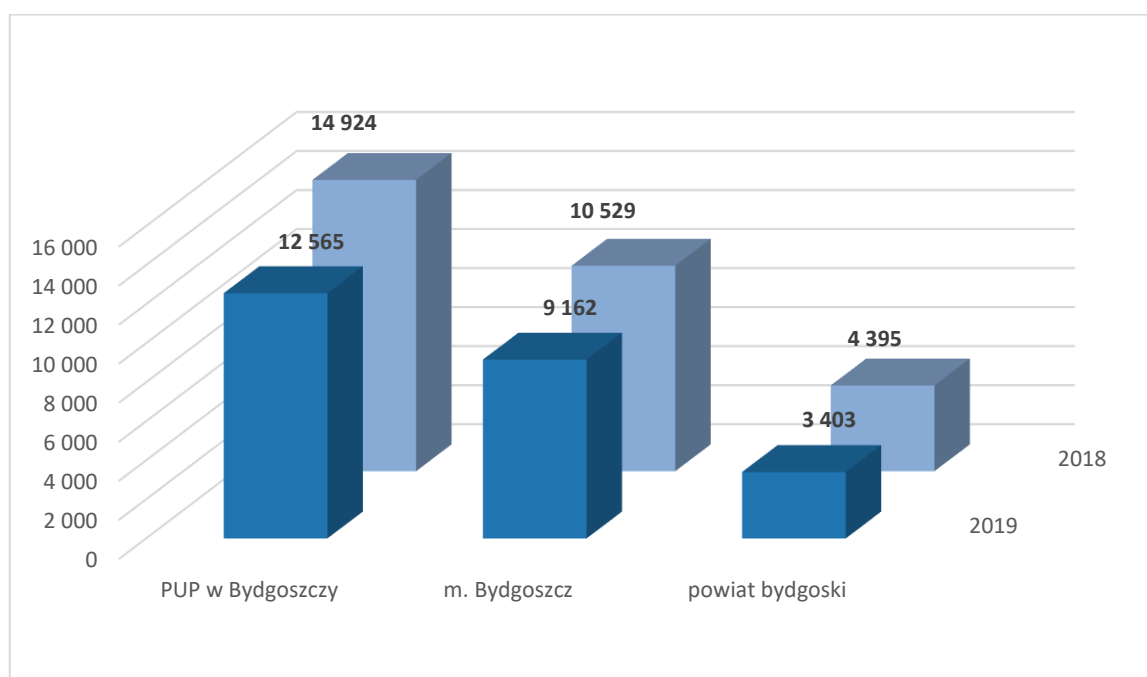
Powyższe dane statystyczne pozwalają na stwierdzenie, że na tle województwa kujawsko-pomorskiego obszar działania PUP w Bydgoszczy w 2019 roku obejmował strefę stosunkowo korzystnej sytuacji na rynku pracy.

Zarówno na terenie województwa kujawsko-pomorskiego jak i w grodzkim i ziemskim powiecie bydgoskim od kilku lat zaobserwować można poprawę sytuacji na rynku pracy, co odzwierciedla niska wartość stopy bezrobocia rejestrowanego. Z roku na rok jednak zmiany te zachodzą coraz wolniej.

W okresie 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy **zarejestrowało się 12 565** osób (w tym 6 486 kobiet). W porównaniu do 2018 roku odnotowano spadek o 15,8% osób i o 15,7% kobiet.

W analizowanym okresie odnotowano rejestrację **9 162 mieszkańców Bydgoszczy**, w tym 4 675 kobiet (tj. mniej o 13,0% osób i 13,5% kobiet niż przed rokiem) i **3 403 mieszkańców powiatu bydgoskiego**, w tym 1 811 kobiet (tj. mniej o 22,6% osób i 20,8% kobiet niż przed rokiem).

Wykres 2. Nowe rejestracje bezrobotnych w 2019 i 2018 roku

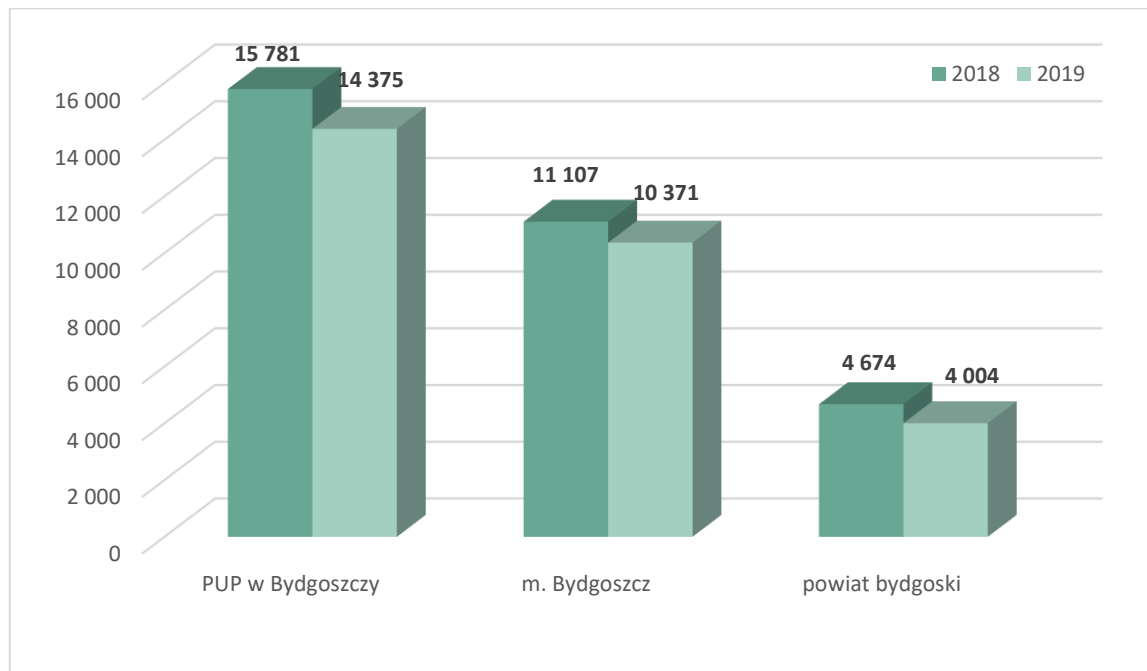
Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2020 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy z 2018 i 2019 rok*

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy w okresie 2019 roku **wyłączono z ewidencji 14 375 osób**, w tym 7 727 kobiet. W stosunku do ubiegłego roku liczba wyłączeń zmniejszyła się o 1 406, tj. o 8,9%. Znaczną część wyłączonych z ewidencji, tj. 45,5% stanowiły osoby podejmujące zatrudnienie. W porównaniu do 2018 roku liczba podjęć pracy wśród osób bezrobotnych zmniejszyła się o 16,7%.

Uwzględniając miejsce zamieszkania osób bezrobotnych, w 2019 roku **wyłączono z ewidencji 10 371 osób z Bydgoszczy** (mniej o 6,6% niż w 2018 roku) i **4 004 osoby z powiatu bydgoskiego** (mniej o 16,7%).

Z powodu podjęcia pracy status osoby bezrobotnej utraciło w 2019 roku **4 767 mieszkańców powiatu grodzkiego** (o 14,8% mniej niż przed rokiem) i **1 777 mieszkańców powiatu ziemskiego** (o 21,3% mniej niż przed rokiem).

Wykres 3. Liczba osób wyłączonych z ewidencji w 2019 i 2018 roku

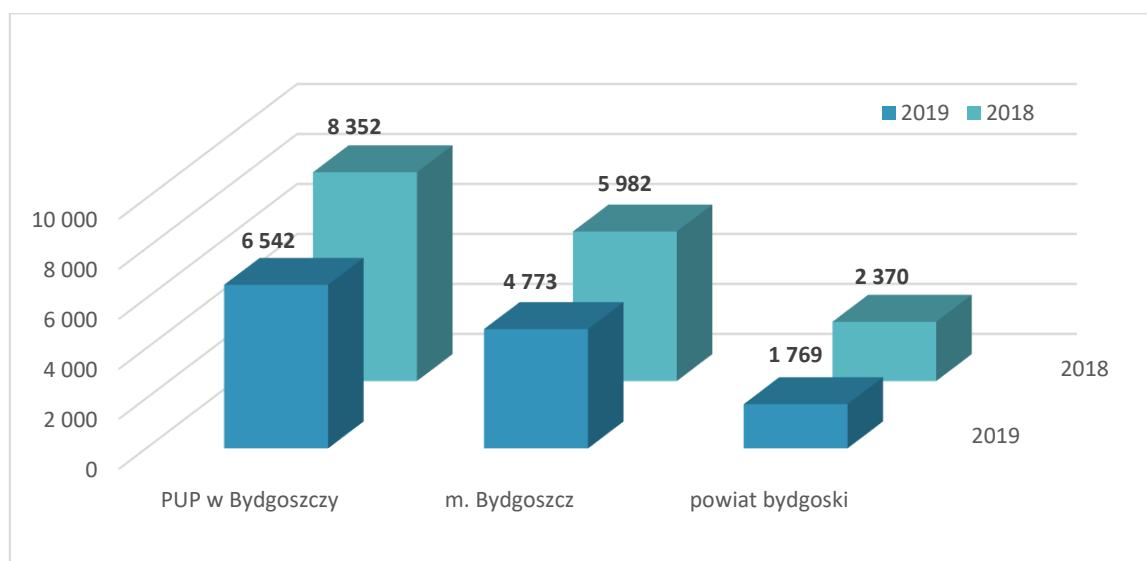

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2020 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy za 2018 i 2019 rok*

Według stanu w końcu 2019 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawały 6 542 osoby bezrobotne, z czego ponad połowę stanowiły kobiety (56,1%). W stosunku do 2018 roku nastąpił spadek liczby zarejestrowanych osób o 21,7%. Porównując, natomiast liczbę kobiet pozostających w ewidencji PUP w końcu 2019 roku do końca roku poprzedniego można dostrzec spadek ich liczby o 25,3%.

W ewidencji dla miasta Bydgoszczy w końcu 2019 roku pozostawały 4 773 osoby bezrobotne, tj. o 16,9% mniej niż przed rokiem. Liczba kobiet również się zmniejszyła, w końcu roku było ich o 17,1% mniej niż w końcu 2018 roku. W powiecie bydgoskim, natomiast widniało 1 769 osób bezrobotnych według stanu w końcu 2019 roku. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego ich liczba zmniejszyła się o 25,4%. Znacznie zmniejszyła się również liczba kobiet w powiecie bydgoskim. Według stanu w końcu roku zarejestrowane były 1 043 kobiety, tj. o 27,3% mniej niż przed rokiem.

Wykres 4. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według stanu w końcu roku 2019 i 2018

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2020 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy za 2018 i 2019 rok*

Wśród osób bezrobotnych można wyróżnić istotne, m.in. ze względów analitycznych, kategorie charakteryzujące ich m.in. pod względem wieku, okresu pozostawania w ewidencji urzędu, czy też posiadanych kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Poniżej dokonano analizy najliczniej reprezentowanych grup bezrobotnych.

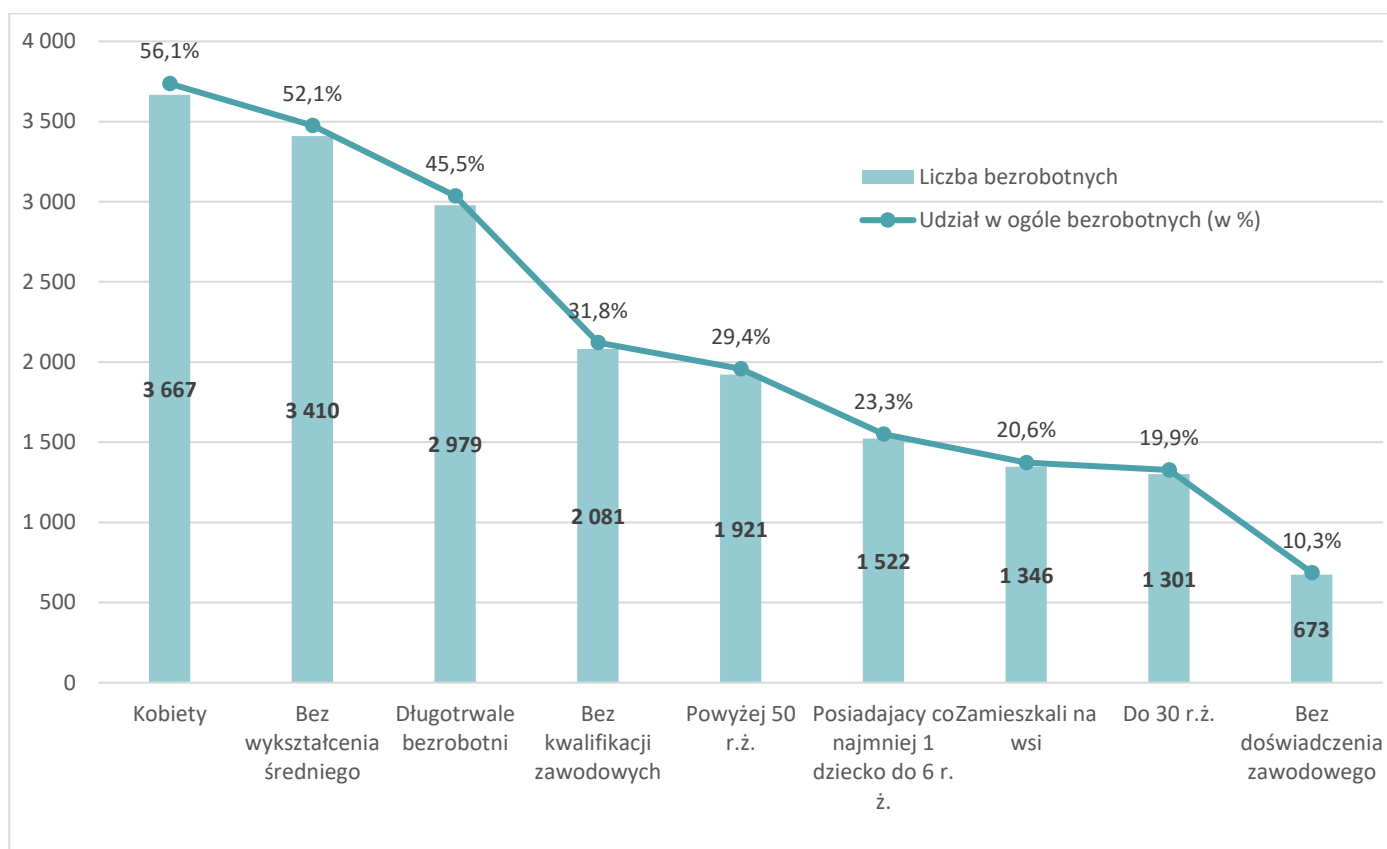
Na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy, podobnie jak w regionie utrzymuje się niekorzystna struktura osób bezrobotnych według cech społeczno-demograficznych. 56,1% zarejestrowanych bezrobotnych według stanu w końcu 2019 roku stanowiły **kobiety**. Co trzecia **kobieta nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka** (dokładnie stanowiły one 33,2% bezrobotnych kobiet). Bezrobotne kobiety charakteryzuje również wysoki poziom **długotrwałego bezrobocia**. Dokładnie 48,4% stanowiły osoby pozostające w ewidencji łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat (zgodnie z definicją osoby bezrobotnej długotrwale z *ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*). Dodatkowo 43,6% bezrobotnych **kobiet legitymowała się wykształceniem nie wyższym niż zasadnicze zawodowe**, a 33,87% **nie dysponowało kwalifikacjami** do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonego dyplomem, świadectwem, lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu.

Znaczną część bezrobotnych stanowiły również osoby **bez wykształcenia średniego**. Choć ich udział w ogóle osób zarejestrowanych w PUP zmniejszył się o 2,5 pkt proc w porównaniu do stanu w końcu 2018 roku, to nadal stanowią oni ponad połowę bezrobotnych.

Trzecią najliczniejszą grupą wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie w końcu 2019 roku stanowili **długotrwale bezrobotni**. Liczba osób długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się w porównaniu do 2018 roku o 27,1%, a udział w ogóle zarejestrowanych zmniejszył się o 3,4 pkt proc.

Z uwagi na znaczny spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy we wszystkich grupach wymienionych, jako najliczniejsze nastąpiło zmniejszenie liczby osób jak i udziału w ogóle zarejestrowanych. Szczegółowe informacje zawarte zostały w poniższym wykresie.

Wykres 5. Najliczniejsze grupy wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według stanu w końcu 2019 roku

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2020 r.] na podstawie MPiPS-01 *Sprawozdanie o rynku pracy za 2019 rok*

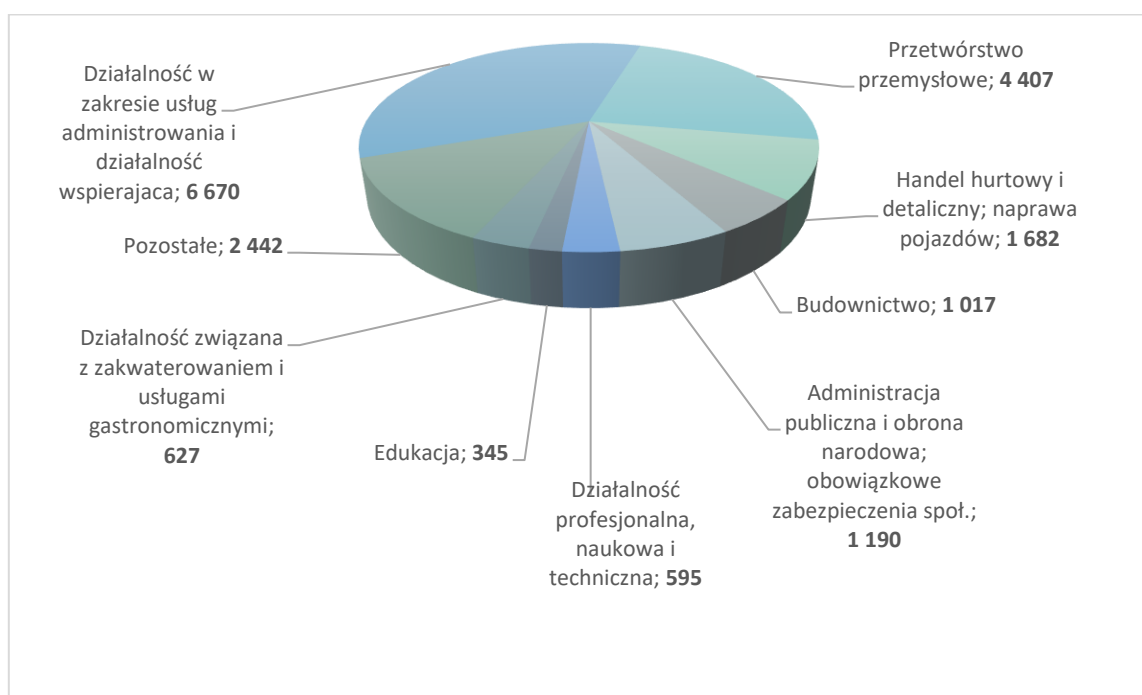
W 2019 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy zgłoszono 18 975 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Zdecydowaną większość miejsc zgłosili pracodawcy z terenu miasta Bydgoszczy. W porównaniu do 2018 roku nastąpił spadek zgłoszeń (o 12,9%). Pracodawcy z Bydgoszczy zgłosili do urzędu o 12,2% mniej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej niż przed rokiem (tj. 15 718 wolnych miejsc). W powiecie bydgoskim różnica była większa, tj. nastąpił spadek o 16,01% miejsc (tj. 3 878 wolnych miejsc).

Wśród wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej 7,8% stanowiły miejsca pracy subsydiowanej, czyli wszystkie miejsca aktywizacji zawodowej, takie jak: staże, przygotowanie zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne oraz miejsca zatrudnienia subsydiowanego, tj. m.in. w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych i refundacji wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla

bezrobotnego. W porównaniu do stanu w 2018 roku, liczba miejsc pracy subsydiowanej zmniejszyła się o 23,05%.

Analizując zgłoszone do PUP w Bydgoszczy wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej pod względem Polskiej Sekcji Działalności (PKD 2007) dostrzec można, że znaczna część pochodziła od zakładów pracy prowadzących działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierającą (34,2%) oraz firmy z sekcji przetwórstwo przemysłowe (25,3%).

Wykres 6. Liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych do PUP w Bydgoszczy w okresie 2019 roku według sekcji PKD

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2020 r.] na podstawie Załącznika 2 do sprawozdania MRPiPS-01 *Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej*

1.2. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według wielkich grup zawodowych

W analizie zamieszczonej poniżej wykorzystane zostały dane o strukturze zbiorowości bezrobotnych oraz o wolnych miejscach pracy pochodzące z systemu *Syriusz Std* udostępniane za pośrednictwem protokołu transferu plików (FTP) MRPiPS oraz dane gromadzone i zagregowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu dotyczące ofert pracy zamieszczanych w Internecie.

Co istotne, z uwagi na późniejszy okres generacji danych, dane wykorzystane w poniższej części raportu różnią się od wartości liczbowych przedstawionych w sprawozdaniu MRPiPS-01 o rynku pracy i załącznikach do tego sprawozdania.

Odnosząc się do danych na temat zawodu osób bezrobotnych, należy zaznaczyć, iż bezrobotni poprzednio pracujący klasyfikowani są w statystykach urzędów pracy według zawodu wykonywanego w ostatnim miejscu pracy, natomiast osoby dotychczas niepracujące wykazywane są na podstawie zawodu wyuczonego, który potwierdzony jest świadectwem lub dyplomem kształcenia szkolnego lub kursowego. Osoby bezrobotne, które nie mają świadectwa ukończenia kształcenia szkolnego lub kursowego i do tego nie posiadają minimum 6-miesięcznej udokumentowanej ciągłości pracy w jednym zawodzie zaliczane są do kategorii bez zawodu.

W przypadku informacji na temat wolnych miejsc pracy, uwzględnione zostały oferty pracy dostępne za pośrednictwem Centralnej Bazy Ofert Pracy (CBOP) prowadzonej przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Jest to wspólna baza urzędów pracy, gdzie prezentowane są dane na temat aktualnych ofert pracy, propozycji stażu i przygotowania dorosłych oraz ofert pracodawców krajowych, poszukujących pracowników z kraju oraz tzw. rynku unijnego. Ponadto w CBOP dostępne są oferty pracy, staże i praktyki przyjmowane do realizacji przez jednostki Ochotniczych Hufców Pracy.

Dodatkowo, w celu jak najlepszej oceny zapotrzebowania na zawody na obszarze regionalnego rynku pracy dane o ofertach rozpowszechnianych przez CBOP poszerzone zostały o oferty umieszczane przez pracodawców w Internecie, a dokładniej na portalu Zielona Linia (zielonalinia.gov.pl). Badaniem ofert publikowanych w Internecie zajmują się Wojewódzkie Urzędy Pracy.

Wskazane powyżej dane udostępnione zostały na potrzeby opracowania raportu z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w ogólnopolskim serwisie internetowym dostępnym pod adresem www.mz.praca.gov.pl.

Uwzględniając podział osób bezrobotnych według wielkich grup zawodów stwierdzić można, że w 2019 roku najliczniej reprezentowaną wśród bezrobotnych była grupa **robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**. W roku 2019 w PUP w Bydgoszczy miesięcznie pozostawały w ewidencji 1 674 osoby w zawodzie wpisującym się we wskazaną grupę (wartość średniomiesięczna). W okresie 2019 roku zarejestrowano łącznie 2 476 osób bezrobotnych w zawodach zaliczających się do grupy wielkiej robotników przemysłowych i rzemieślników. Osoby z tej kategorii w analizowanym okresie stanowiły 22,5% całego napływu osób bezrobotnych w okresie 2019 roku (nie wliczając osób bez zawodu). We wskazanym okresie wyrejestrowano z ewidencji 2 919 osób bezrobotnych należących do omawianej grupy zawodowej. W omawianej grupie zawodowej odnotowano w 2019 roku większy odpływ osób bezrobotnych niż napływ. Liczba wyłączeń z ewidencji była o 17,9% wyższa od liczby nowych rejestracji. W końcu roku pozostało w ewidencji 1 387 robotników przemysłowych i rzemieślników, co stanowiło 23,2% ogółu bezrobotnych. Wśród nich niewiele ponad połowę (45,1%) stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, zaś absolwenci zaledwie 0,8%.

Kolejną grupę licznie reprezentowaną wśród bezrobotnych pozostających w ewidencji PUP w Bydgoszczy w 2019 roku stanowili **pracownicy usług i sprzedawcy**. Średnio w danym miesiącu w 2019 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawało 1 671 osób posiadających zawód

kwalifikujący się do wymienionej wielkiej grupy. W 2019 roku zarejestrowano łącznie 2 349 osób wśród pracowników usług i sprzedawców, co stanowiło 21,4% całego napływu bezrobotnych w analizowanym okresie (z wyłączeniem osób bez zawodu). Podobnie, jak w przypadku najliczniej reprezentowanej grupy zawodów, również wśród pracowników usług i sprzedawców odnotowano w 2019 roku większy odpływ osób bezrobotnych niż napływ. Liczba wyłączeń z ewidencji była o 20,2% wyższa od liczby nowych rejestracji i wyniosła 2 823 osoby. W końcu 2019 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostawało 1 371 pracowników usług i sprzedawców (stanowili oni na koniec 2019 roku 22,9% ogółu bezrobotnych). Wśród nich połowę stanowiły osoby długotrwale bezrobotne (50,0%). W grupie zarejestrowanych pracowników usług i sprzedawców absolwenci (osoby mieszczące się w okresie do 12 miesięcy od ukończenia szkoły) stanowili zaledwie 1,9%.

Specjaliści stanowili w 2019 roku trzecią najliczniej reprezentowaną wśród bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy wielką grupę zawodową. Średniomiesięcznie w analizowanym okresie pozostawały w ewidencji 1 043 osoby w tej grupie zawodowej. W okresie 2018 roku odnotowano 2 092 rejestracje w zawodach wpisujących się w grupę specjalistów, co stanowiło 19,0% ogólnego napływu bezrobotnych we wskazanym okresie (z wyłączeniem osób bez zawodu). W przypadku tej kategorii zawodowej bezrobotnych liczba wyrejestrowań również była wyższa od napływu osób bezrobotnych, tj. o 9,2%. W końcu 2019 roku w ewidencji PUP w Bydgoszczy pozostało 913 specjalistów. Stanowili oni 15,2% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych według stanu z końca tego roku. Wśród nich 36,1% stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, natomiast absolwenci obejmowali 6,7% tej zbiorowości.

W pozostałych wielkich grupach zawodów średniomiesięcznie w 2019 roku notowano mniej niż 1 000 osób. Ich łączna liczebność na koniec roku wynosiła 2 316 osób.

W ewidencji PUP w Bydgoszczy najslabiej reprezentowani byli przedstawiciele wielkiej grupy zawodów **siły zbrojne**. Średnio w miesiącu w okresie 2019 roku w ewidencji PUP pozostawały 3 osoby zaliczające się do wskazanej grupy zawodowej. Tyle też osób pozostawało w ewidencji w końcu 2018 roku.

Szczegółowe informacje dotyczące osób bezrobotnych według wielkich grup zawodów zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy w okresie 2019 roku przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy w 2019 roku według wielkich grup zawodów

Wielkie grupy zawodów	Bydgoszcz – powiat	Bezrobotni ogółem			Bezrobotni absolwenci (stan w końcu okresu)	Bezrobotni długotrwale (stan w końcu okresu)	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych (w zaokrągleniu do jedności)
		Napływ (w okresie)	Odpływ (w okresie)	Stan w końcu okresu			
Siły zbrojne	grodzki	3	5	1	0	1	2
	ziemski	1	0	1	0	1	1
	PUP Bydgoszcz	4	5	2	0	2	3
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	grodzki	106	116	60	1	30	71
	ziemski	21	24	16	0	7	18
	PUP Bydgoszcz	127	140	76	1	37	89
Specjaliści	grodzki	1 648	1 804	740	43	286	839
	ziemski	444	481	173	18	44	204
	PUP Bydgoszcz	2 092	2 285	913	61	330	1 043
Technicy i inny średni personel	grodzki	1 158	1 273	620	17	261	681
	ziemski	427	510	201	8	84	244
	PUP Bydgoszcz	1 585	1 783	821	25	345	925
Pracownicy biurowi	grodzki	406	420	206	2	92	233
	ziemski	124	143	64	0	25	75
	PUP Bydgoszcz	530	563	270	2	117	308
Pracownicy usług i sprzedawcy	grodzki	1 658	1 951	992	18	489	1 180
	ziemski	691	872	379	8	196	491
	PUP Bydgoszcz	2 349	2 823	1 371	26	685	1 671
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	grodzki	64	71	42	0	21	48
	ziemski	46	54	34	0	19	36
	PUP Bydgoszcz	110	125	76	0	40	84
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	grodzki	1 726	2 016	972	9	447	1 181
	ziemski	750	903	415	2	178	493
	PUP Bydgoszcz	2 476	2 919	1 387	11	625	1 674
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	grodzki	429	492	264	1	115	291
	ziemski	149	178	89	0	41	104
	PUP Bydgoszcz	578	670	353	1	156	395
Pracownicy wykonujący prace proste	grodzki	837	977	526	0	255	607
	ziemski	309	324	192	4	81	196
	PUP Bydgoszcz	1 146	1 301	718	4	336	803

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2020 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 02.06.2020 r.

W 2019 roku w CBOP zarejestrowanych było 20 135 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej na obszarze działania PUP Bydgoszcz, co stanowiło spadek o 13,7% w stosunku do danych z ubiegłego roku. Większość ofert dotyczyła miasta Bydgoszcz, tj. 18 044, czyli 89,6%. Pozostałą część, tj. 10,4% stanowiły miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej z obszaru powiatu bydgoskiego. Niemalże połowę mniej ofert pracy pracodawcy zgłosili przez Internet za pośrednictwem portalu Zielona Linia. Dokładnie proponowali oni 9 538 wolnych miejsc pracy w okresie 2019 roku, co stanowiło liczbę o 21,6% mniejszą niż przed rokiem. Ponownie przewagę stanowiły oferty pracy z terenu Bydgoszczy (8 637, tj. 90,6% ofert zgłoszonych przez Internet). Należy jednak zaznaczyć, że w ogłoszeniach udostępnianych przy pomocy portalu Zielona Linia, nie jest wymagane wskazanie dokładnej liczby oferowanych stanowisk, stąd znaczna różnica między liczbą ofert w CBOP a udostępnianymi w Internecie.

Na obszarze działania PUP w Bydgoszczy w okresie 2019 roku pracodawcy najczęściej poszukiwali pracowników z grupy wielkiej zawodów **pracownicy wykonujący prace proste**. Łącznie pracodawcy zgłosili 5 784 ofert pracy (o 4,0% mniej niż przed rokiem). Głównie zapotrzebowanie składane było za pośrednictwem powiatowych urzędów pracy (93,1% udostępnionych w CBOP) oraz dotyczyło zatrudnienia na terenie miasta Bydgoszczy (92,0% ogółu ofert z obszaru PUP Bydgoszcz). Odsetek zatrudnienia subsydiowanego w przypadku grupy pracownicy wykonujący prace proste wynosił 14,7%. W omawianej grupie zawodowej można również dostrzec duży niedobór pracowników. Liczba osób nowozarejestrowanych w PUP w okresie 2018 roku była o 4 638 niższa od liczby ofert pracy, które skierowane były do tej grupy zawodowej w analogicznym okresie.

Drugą grupą zawodową, najliczniej poszukiwaną przez pracodawców w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim w okresie 2019 roku byli **operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń**. Pracodawcy skierowali do nich łącznie 4 751 ofert pracy (o 27,6% mniej niż przed rokiem). Pracownicy poszukiwani byli przede wszystkim za pośrednictwem urzędów pracy (93,4% stanowiły wolne miejsca pracy w udostępnione w CBOP). Zatrudnienie dotyczyło przede wszystkim Bydgoszczy. Oferty z tego obszaru stanowiły 91,2% ogółu miejsc zgłoszonych do PUP. Dodatkowo w tej grupie zawodowej jedynie 8,6% było subsydiowane (tj. miejsca aktywizacji zawodowej, takie jak: staże, przygotowanie zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne oraz miejsca zatrudnienia subsydiowanego w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych i wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego). Porównując liczbę ofert pracy, jakie wpłynęły do CBOP oraz na portal Zielona Linia do liczby nowozarejestrowanych osób bezrobotnych w PUP w okresie 2019 dla grupy zawodowej operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń można dostrzec duży niedobór pracowników. Było ich o 4 173 mniej niż ofert pracy.

Wysokie zapotrzebowanie na pracowników zaobserwować można również wśród **specjalistów**. W okresie 2019 roku pracodawcy zgłosili na terenie Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego łącznie 4 419 ofert pracy (tj. mniej o 10,0% mniej niż przed rokiem). Wśród nich 16,1% było subsydiowane. Pracodawcy chętniej zgłaszali zapotrzebowanie przez Internet (77,1%) niż korzystali z usług

pośrednictwa urzędów pracy (22,9%). Również w tej grupie zawodowej napływ ofert pracy przewyższał napływ bezrobotnych w tej grupie zawodowej. Dokładnie o 1 979 było więcej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej niż nowo zarejestrowanych osób bezrobotnych w okresie 2019 roku.

Niewielkim popytem na pracę charakteryzowały się takie grupy zawodowe jak: przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (1 018 ofert pracy, tj. 3,4% ogólnego zapotrzebowania na pracowników zgłoszonego przez pracodawców w 2019 roku) a także rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (0,5%).

Analizując informacje na temat sposobu pozyskiwania pracowników przez pracodawców w okresie 2019 roku można dostrzec, że im wyższe kwalifikacje wymagane od kandydatów do pracy tym chętniej pracodawcy korzystali z Internetu, a dokładniej z portalu Zielona Linia w trakcie rekrutacji. Przy pomocy Zielonej Linii w 2019 roku na terenie powiatu bydgoskiego i Bydgoszczy pracodawcy poszukiwali głównie specjalistów (77,1% ogółu ofert zgłoszonych dla tej grupy zawodów), techników i średni personel (59,8%) oraz przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników (82,6%). W przypadku pozostałych grup zawodowych w rekrutacji pośredniczył przede wszystkim powiatowy urząd pracy.

Tabela 2. Liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych w 2019 rok według wielkich grup zawodów

Wielkie grupy zawodów	Bydgoszcz – powiat	Napływ ofert pracy w okresie			Odsetek ofert subsydiowanych (%)	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)	Średniomiesięczna liczba ofert pracy (w zaokrągleniu do jedności)
		CBOP	Internet	OGÓLEM			
Siły zbrojne	grodzki	0	0	0	0	0	0
	ziemski	0	0	0	0	0	0
	PUP Bydgoszcz	0	0	0	0	0	0
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	grodzki	172	775	947	0,6	0,6	131
	ziemski	5	66	71	0	0	8
	PUP Bydgoszcz	177	841	1 018	0,6	0,6	139
Specjaliści	grodzki	940	3 200	4 140	7,5	7,2	539
	ziemski	70	209	279	8,6	5,7	33
	PUP Bydgoszcz	1 010	3 409	4 419	16,1	12,9	572
Technicy i inny średni personel	grodzki	1 239	1 839	3 078	11,6	10,2	389
	ziemski	141	217	358	30,0	13,5	47
	PUP Bydgoszcz	1 380	2 056	3 436	41,6	23,7	436
Pracownicy biurowi	grodzki	1 550	809	2 359	22,4	18,0	316
	ziemski	125	88	213	59,2	36,0	21
	PUP Bydgoszcz	1 675	897	2 572	81,6	54,0	337
Pracownicy usług i sprzedawcy	grodzki	1 985	1 030	3 015	13,4	11,8	462
	ziemski	350	149	499	48,9	37,7	69
	PUP Bydgoszcz	2 335	1 179	3 514	62,3	49,5	531
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	grodzki	72	1	73	0	0	6
	ziemski	62	1	63	12,9	12,9	10
	PUP Bydgoszcz	134	2	136	12,9	12,9	16
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	grodzki	3 027	389	3 416	3,8	3,1	576
	ziemski	576	51	627	9,4	8,9	78
	PUP Bydgoszcz	3 603	440	4 043	13,2	12,0	654
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	grodzki	4 105	228	4 333	1,1	0,7	517
	ziemski	332	86	418	7,5	3,9	50
	PUP Bydgoszcz	4 437	314	4 751	8,6	4,6	567
Pracownicy wykonujący prace proste	grodzki	4 954	366	5 320	1,7	1,0	825
	ziemski	430	34	464	13,0	3,7	56
	PUP Bydgoszcz	5 384	400	5 784	14,7	4,7	881

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszczy [2020 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 02.06.2020 r.

1.3. Analiza bezrobotnych i wolnych miejsc pracy zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów

Zamieszczona poniżej synteza odnosi się do elementarnych grup zawodów, w obrębie których klasyfikowane są zawody zarejestrowanych osób bezrobotnych. Zgodnie z *Klasyfikacją Zawodów i Specjalności* oznaczone są one czterocyfrowym, identyfikacyjnym kodem zawodu i stanowią próbę ujęcia większej specjalizacji oraz kompetencji związanych z dziedziną wymaganej wiedzy, stosowanymi narzędziami, maszynami czy materiałami, produkowanymi wyrobami lub świadczonymi usługami.

Według stanu w końcu 2019 roku do **najliczniej reprezentowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zawodów mieszkańców Bydgoszczy** zaliczali się: *sprzedawcy sklepowi* (27,7% zarejestrowanych osób według stanu w końcu 2019 roku w Bydgoszczy), *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (6,0%), *pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne* (5,9%), *robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani* (4,7%), *fryzjerzy* (4,7%), *malarze budowlani i pokrewni* (4,3%), *ślusarze i pokrewni* (4,2%) oraz *kucharze* (3,8%). Szczegółowe informacje o zawodach bezrobotnych mieszkańców Bydgoszczy zamieszczone zostały poniżej w tabeli 3. Natomiast wśród **mieszkańców powiatu bydgoskiego**, oprócz *sprzedawców sklepowych* (25,8% zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2019 roku w powiecie) oraz *kucharzy* (7,0%), najliczniej reprezentowani byli bezrobotni w zawodach: *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (5,9%), *ślusarze i pokrewni* (5,9%), a także *robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle* (5,5%). Szczegółowe informacje na temat najliczniej reprezentowanych elementarnych grup zawodów według stanu z końca 2019 roku przedstawione zostały w tabeli 3.

Tabela 3. Osoby bezrobotne według najliczniej reprezentowanych elementarnych grup zawodów w końcu 2019 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych (stan w końcu 2018 roku)		
		Bydgoszcz powiat grodzki	Bydgoszcz powiat ziemski	OGÓŁEM
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	568	214	782
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	123	49	172
9112	Pomoce i sprzętaczkę biurowe, hotelowe i pokrewne	120	30	150
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	96	46	142
5120	Kucharze	78	58	136
7222	Ślusarze i pokrewni	86	49	135
5141	Fryzjerzy	97	27	124
7231	Mechanicy pojazdów samochodowych	80	32	112
7112	Murarze i pokrewni	65	40	105
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	80	20	100
7522	Stolarze meblowi i pokrewni	64	33	97
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	65	30	95
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	56	35	91
7131	Malarze budowlani i pokrewni	88	0	88
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	58	25	83
4110	Pracownicy obsługi biurowej	59	20	79
2422	Specjaliści do spraw administracji i rozwoju	71	0	71
2421	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	69	0	69
2359	Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani	67	0	67
4321	Magazynierzy i pokrewni	58	0	58
9629	Pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	0	32	32
5153	Gospodarze budynków	0	29	29
9321	Ręczni pakowacze i znakowacze	0	21	21
6113	Ogrodnicy	0	20	20
7412	Elektromechanicy i elektromonterzy	0	19	19

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2020 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 02.06.2020 r.

Wśród elementarnych grup zawodów można wyróżnić zawody poniekąd sprzyjające, m.in. ze względu na panującą sytuację rynkową, długotrwałemu bezrobociu. Wskazanie na tego typu profesje dokonuje się zwykle w oparciu o analizę wartości **wskaźnika długotrwałego bezrobocia**. Informuje on o tym, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów stanowią osoby długotrwale bezrobotne. Im większa wartość tego wskaźnika tym więcej osób jest długotrwale bezrobotnych w danej grupie zawodów. Wskaźnik ten może przyjmować wartości od 0% (wskazuje wówczas na sytuację, w której bezrobotni długotrwale nie występują) do 100% (w przypadku, gdy każdy bezrobotny w elementarnej grupie zawodów jest długotrwale bezrobotnym).

Wśród mieszkańców Bydgoszczy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy według stanu w końcu 2019 roku do **elementarnych grup zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia** oraz liczebności na poziomie min. 20 osób należeli przedstawiciele

następujących zawodów: (a) *przedstawiciele handlowi*, (b) *ślusarze i pokrewni*, (c) *blacharze*, (d) *magazynierzy i pokrewni*, (e) *pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne*.

We wskazanych przypadkach zawodów wskaźnik długotrwałego bezrobocia kształtował się między 48% a 60%, zaś liczba zarejestrowanych osób według stanu w końcu 2019 roku wahała się pomiędzy 28 (*blacharze*) a 568 (*sprzedawcy sklepowi/ekspedienci*).

W statystykach można również wyróżnić zawody, w których zagrożenie długotrwałym bezrobociem jest niewielkie, bądź w ogóle nie występuje. Na terenie Bydgoszczy wśród tego typu profesji znaleźli się m.in.: *spedytorzy i pokrewni* (10 osób bezrobotnych zarejestrowanych w końcu 2019 roku, brak długotrwałe bezrobotnych), *inżynierowie telekomunikacji* (5 osób bezrobotnych, brak długotrwałe bezrobotnych), *windykatorzy i pokrewni* (4 osoby bezrobotne, w tym brak długotrwałe bezrobotnych) oraz *kierowcy operatorzy wózków jezdniowych* (4 osoby bezrobotne, w tym brak długotrwałe bezrobotnych). Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku wskazanych powyżej zawodów ich udział w ogóle osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Bydgoszczy według stanu w końcu 2019 roku był niewielki, tj. niższy niż 0,1%.

Tabela 4. Elementarne grup zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia w 2019 roku w Bydgoszczy

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych*. Stan na koniec 2019 r.	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia (%)
3322	Przedstawiciele handlowi	30	60,0
7222	Ślusarze i pokrewni	86	58,1
7213	Blacharze	28	57,1
4321	Magazynierzy i pokrewni	58	55,2
9112	Pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i pokrewne	120	54,2
7233	Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	30	53,3
5153	Gospodarze budynków	55	52,7
5141	Fryzjerzy	97	52,6
5413	Pracownicy ochrony osób i mienia	38	52,6
3314	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	123	51,2
7131	Malarze budowlani i pokrewni	88	51,1
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	568	51,1
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	96	51,0
6113	Ogrodnicy	30	50,0
5120	Kucharze	78	48,7
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	58	48,3

*W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano rejestrację przynajmniej 20 osób bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2020 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 02.06.2020 r.

Wśród mieszkańców powiatu bydgoskiego zarejestrowanych w PUP według stanu w końcu 2019 r. do **elementarnych grup zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia** oraz liczebności na poziomie min. 20 osób zaliczali się: (a) *krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni*,

(b) *kucharze*, (c) *robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani*, (d) *fryzjerzy*, jak i (e) *sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)*.

We wszystkich wymienionych przypadkach wskaźnik długotrwałego bezrobocia kształtował się między 46% a 54%, zaś liczba zarejestrowanych osób pod koniec 2019 roku wahała się pomiędzy 20 (*robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym*) a 214 (*sprzedawcy sklepowi/ekspedienci*).

Szersze informacje dotyczące analizowanej zależności dla sytuacji w powiecie bydgoskim zamieszczone zostały w tabeli 5.

Tabela 5. Elementarne grupy zawodów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia w 2019 roku w powiecie bydgoskim

Kod	Elementarne grupy zawodów	Liczba bezrobotnych*. Stan w końcu 2019 r.	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia (%)
7531	Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni	35	54,3
5120	Kucharze	58	53,4
9329	Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	46	52,3
5141	Fryzjerzy	27	51,9
5223	Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)	214	50,5
9313	Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym	20	50,0
7223	Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	25	48,0
7512	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	30	46,7

* W tabeli uwzględniono elementarne grupy zawodów, w których odnotowano rejestrację przynajmniej 20 osób bezrobotnych.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2020 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 02.06.2020 r.

Rozdział 2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

2.1. Zawody deficytowe i maksymalnie deficytowe według elementarnych grup zawodów

W oparciu o przyjęte założenia zawarte w obowiązującej metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych zawodów można określić jako deficytowe wtedy, gdy w danym okresie sprawozdawczym zostaną jednocześnie spełnione określone warunki, tj. gdy:

- liczba ofert pracy dla danego zawodu będzie wyższa niż liczba bezrobotnych,
- odsetek długotrwale bezrobotnych będzie nieznaczny oraz
- odpływ bezrobotnych będzie przewyższał ich napływ.

W 2019 roku powyższe warunki zostały spełnione w przypadku aż 46 elementarnych grup zawodów w Bydgoszczy i 20 w powiecie bydgoskim (wykaz tych profesji prezentuje tabela 8).

Na lokalnym rynku pracy poszukiwane były **zawody związane z obsługą i montażem maszyn**: *operatorzy maszyn do szycia, monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych, operatorzy urządzeń do rejestracji i transmisji obrazu i dźwięku, operatorzy aparatury medycznej, operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych, monterzy sprzętu elektrycznego, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych, operatorzy maszyn do prania, monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani, monterzy sprzętu elektronicznego, monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych, operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni, monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych*

Ponadto wciąż występuje zapotrzebowanie na **specjalistów z branży IT**: *programiści aplikacji, projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów, administratorzy systemów komputerowych, projektanci grafiki i multimediiów, specjaliści do spraw sieci komputerowych.*

Ponadto nadal obserwuje się **zapotrzebowanie na zawody związane ze sprzedażą i usługami finansowymi i ubezpieczeniowymi** – poszukiwano między innymi: *dealerzy i maklerzy aktywów finansowych, agenci ubezpieczeniowi, doradcy finansowi i inwestycyjni, pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni, kierownicy do spraw finansowych, pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń, kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych.*

Pełne zestawienie zawodów deficytowych w okresie 2019 roku z podziałem na miasto Bydgoszcz oraz powiat bydgoski przedstawione zostało w tabeli 8.

Tabela 8. Ranking zawodów deficytowych w 2019 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
2514	Programiści aplikacji	5312	Asystenci nauczycieli
3311	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych	3356	Funkcjonariusze służby więziennej
2513	Projektanci aplikacji sieciowych i multimediiów	7127	Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych
4222	Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)	3321	Agenci ubezpieczeniowi
8153	Operatorzy maszyn do szycia	2522	Administratorzy systemów komputerowych
2522	Administratorzy systemów komputerowych	9121	Praczk ręczne i prasowacze
3122	Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym	8211	Monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych
2353	Lektorzy języków obcych	8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów
7521	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	5413	Pracownicy ochrony osób i mienia
7123	Tynkarze i pokrewni	8114	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów cementowych, kamiennych i pokrewni
2412	Doradcy finansowi i inwestycyjni	8153	Operatorzy maszyn do szycia
7224	Szlifierze narzędzi i polerowacze metali	4312	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń
3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni	2166	Projektanci grafiki i multimediiów
2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych	1219	Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani
1211	Kierownicy do spraw finansowych	7421	Monterzy i serwisanci urządzeń elektronicznych
4312	Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń	7316	Sztyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni
3521	Operatorzy urządzeń do rejestracji i transmisji obrazu i dźwięku	9122	Czyściciele pojazdów
1412	Kierownicy w gastronomii	3312	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni
3211	Operatorzy aparatury medycznej	7532	Konstruktorzy i krojczowie odzieży
1223	Kierownicy do spraw badań i rozwoju	1346	Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych
3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej		
8122	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok		
8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych		
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych		
8212	Monterzy sprzętu elektrycznego		
5164	Opiekunowie zwierząt domowych i pracownicy zajmujący się zwierzętami		
7413	Monterzy linii elektrycznych		
3334	Agenci i administratorzy nieruchomości		
9321	Ręczni pakowacze i znakowacze		
2611	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy		
3411	Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny		
3331	Spedytorzy i pokrewni		
8143	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych		
3353	Urzednicy do spraw świadczeń społecznych		
8157	Operatorzy maszyn do prania		
5246	Wydawcy posiłków		
2411	Specjaliści do spraw księgowości i rachunkowości		
7132	Lakiernicy		
8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani		
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni		
9621	Gońcy, bagażowi i pokrewni		
8213	Monterzy sprzętu elektronicznego		
2153	Inżynierowie telekomunikacji		
5169	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani		
2251	Lekarze weterynarii bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji		
2166	Projektanci grafiki i multimediiów		

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2020 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 02.06.2020 r.

Wśród zawodów poszukiwanych na lokalnym rynku pracy wyróżnić można także tzw. **zawody maksymalnie deficytowe**. Są to zawody, w których w danym okresie sprawozdawczym występują oferty pracy (poszukiwani są pracownicy) i jednocześnie nie odnotowano osób bezrobotnych związanych z poszukiwanymi profesjami. W PUP w Bydgoszczy odnotowano w 2019 roku 24 tego rodzaju grupy zawodów elementarnych (17 przypadków w Bydgoszczy i 7 w powiecie). Do zawodów tych przede wszystkim **zaliczono te, związane z branżą medyczną** (*optometryści, optycy okularowi, lekarze specjaliści ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty, diagności laboratoryjni specjaliści, lekarze weterynarii specjaliści*), **związane z pracownikami branży IT** (*specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej nieskasyfikowani, specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych, instruktorzy technologii informatycznych*).

Tabela 9. Ranking zawodów maksymalnie deficytowych w 2019 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
KOD	ELEMENTARNA GRUPA ZAWODÓW	KOD	ELEMENTARNA GRUPA ZAWODÓW
3356	Funkcjonariusze służby więziennej	6340	Rybacy i zbieracze pracujący na własne potrzeby
2529	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej nieskasyfikowani	1321	Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	7523	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna
9611	Ładowacze nieczystości	4313	Pracownicy obsługi placowej
3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia	4322	Planiści produkcyjni
4313	Pracownicy obsługi placowej	1323	Kierownicy do spraw budownictwa
2295	Optometryści	6122	Hodowcy drobiu
3332	Organizatorzy konferencji i imprez		
2356	Instruktorzy technologii informatycznych		
5111	Stewardzi		
3141	Technicy nauk biologicznych (z wyłączeniem nauk medycznych)		
2252	Lekarze weterynarii specjaliści		
2212	Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)		
2272	Diagności laboratoryjni specjaliści		
3355	Policjanci		
3253	Optycy okularowi		
9213	Robotnicy wykonujący prace proste przy uprawie roślin i hodowli zwierząt		

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2020 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 02.06.2020 r.

2.2. Zawody zrównoważone według elementarnych grup zawodów

O **zawodach zrównoważonych** można mówić w sytuacji, gdy w danym okresie sprawozdawczym:

- liczba ofert pracy zbliżona jest do liczby zarejestrowanych bezrobotnych,
- odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznaczny,
- odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ.

W 2019 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy powyższe warunki spełniło 6 elementarnych grup zawodów (w tym 1 grupa w powiecie bydgoskim). Szczegółowy wykaz elementarnych grup zawodowych niemal idealnie zrównoważonych (tj. takich, na które na rynku pracy jest takie samo zapotrzebowanie jak liczba osób poszukujących pracy w tych profesjach) przedstawiono w tabeli 10.

Tabela 10. Grupy zawodów zrównoważonych w 2019 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
5245	Sprzedawcy w stacji paliw	8344	Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych
4131	Maszynistki i operatorzy edytorów tekstu		
2431	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu		
3313	Księgowi		
3339	Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani		

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2020 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 02.06.2020 r.

2.3. Zawody nadwyżkowe i maksymalnie nadwyżkowe według elementarnych grup zawodów

Zgodnie z zastosowaną metodologią prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy konkretną profesję można określić jako **zawód nadwyżkowy** wówczas, gdy w danym okresie sprawozdawczym zostaną spełnione określone warunki:

- liczba ofert pracy jest niższa od zarejestrowanej liczby bezrobotnych w danym zawodzie,
- odsetek długotrwale bezrobotnych jest relatywnie wysoki,
- napływ bezrobotnych przewyższy ich odpływ.

Na analizowanym lokalnym rynku pracy powyższe warunki spełniło 12 elementarnych grup zawodów. Występowanie tego rodzaju uwarunkowań odnotowano w nieco większym natężeniu w ramach powiatu grodzkiego (8 profesji).

Wśród zawodów nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy znalazły się bardzo różnorodne profesje. Nie jest możliwe więc wskazanie kilku branż, w których zgromadzone są zawody nadwyżkowe,

gdyż niemal każda profesja dotyczy pracy w innej gałęzi gospodarki. Dokładne wyszczególnienie omawianych profesji widoczne jest w poniższej tabeli.

Tabela 11. Ranking zawodów nadwyżkowych w 2019 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
Kod	Elementarna grupa zawodów	Kod	Elementarna grupa zawodów
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni	3111	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni
3344	Sekretarze medyczni i pokrewni	5311	Opiekunowie dziecięcy
7111	Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	7214	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe
8141	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych	8332	Kierowcy samochodów ciężarowych
5132	Barmani		
8331	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów		
3114	Technicy elektronicy i pokrewni		
2519	Analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani		

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2020 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 02.06.2020 r.

Jednocześnie w analizowanym roku sprawozdawczym na lokalnym rynku pracy odnotowano funkcjonowanie jedynie 3 elementarnych grup zawodów, które określić można jako **zawody maksymalnie nadwyżkowe**. Omawiane grupy zawodów odnotowano jedynie na terenie powiatu bydgoskiego. Są to zawody, w stosunku do których w okresie sprawozdawczym nie odnotowano żadnych ofert pracy. Wszystkie profesje wymienione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 12. Ranking zawodów maksymalnie nadwyżkowych w 2019 roku

BYDGOSZCZ - POWIAT GRODZKI		BYDGOSZCZ - POWIAT ZIEMSKI	
KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW	KOD	ELEMENTARNE GRUPY ZAWODÓW
		1412	Kierownicy w gastronomii
		3116	Technicy technologii chemicznej i pokrewni
		0310	Żołnierze szeregowi

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2020 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 02.06.2020 r.

2.4. Zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe według badania Barometr zawodów

W 2019 roku Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy po raz piąty przystąpił do badania Barometr zawodów. Badanie to stanowi krótkookresową (jednoroczną) prognozę zapotrzebowania na zawody, którego metodologia została wypracowana w Szwecji i Finlandii. Realizacja badania polega na spotkaniu ekspertów rynku pracy, w trakcie którego opracowana zostaje lista zawodów:

- **deficytowych**, w których nie powinno być trudności ze znalezieniem pracy w najbliższym czasie;

- **zrównoważonych**, czyli takich, w których liczba ofert pracy będzie zbliżona do liczby osób zdolnych i chętnych do podjęcia zatrudnienia;
- **nadwyżkowych**, w których znalezienie pracy może być trudniejsze ze względu na nadmiar pracowników spełniających wymagania pracodawców.

Badanie to opiera się w głównej mierze na wiedzy i doświadczeniu biorących w nim udział ekspertów. Choć w analizie pomocne są dane statystyczne na temat liczby zarejestrowanych w danym zawodzie osób oraz zgłoszonych wolnych miejsc pracy, to podczas wyboru zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych uwzględniane są także takie aspekty jak: *gotowość do podjęcia pracy na proponowanych warunkach, doświadczenie zawodowe, aktualne uprawnienia zawodowe i cechy indywidualne (takie jak np. odpowiedzialność, sumienność, kultura osobista)*¹, czy zatrudnienie w szarej strefie.

Ponadto w Barometrze zawodów ocenie podlegają zawody, które najczęściej występują na rynku pracy, według opracowanej na potrzeby badania klasyfikacji, która zawiera 167 grup zawodów, a nie jak to jest w przypadku „Klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy” ponad 2300, w oparciu o którą opracowuje się monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy zrealizował badanie 3 października 2019 roku. W panelu eksperckim uczestniczyli przedstawiciele urzędu zajmujący się obsługą pracodawców, osób bezrobotnych, a także przedstawiciele bydgoskiego oddziału agencji pracy Randstad oraz Bydgoskiej Agencji Rozwoju Regionalnego.

Wyniki badania prezentowane są w postaci plakatów zawierających zestawienie zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych na regionalnym rynku pracy (tj. w Bydgoszczy oraz powiecie bydgoskim) oraz udostępniane na stronie internetowej poświęconej temu badaniu **barometrzwodow.pl**.

W badaniu Barometr zawodów, zrealizowanym w 2019 roku poddano analizie 167 zawody, z czego niespełna połowę, tj. 41,3% stanowiły zawody deficytowe, 55,7% zrównoważone, a zaledwie 3,0% nadwyżkowe.

Według **prognozy zapotrzebowania na zawody w 2020 roku według Barometru zawodów największy deficyt na pracowników** w Bydgoszczy i powiecie bydgoskim występuje w branżach:

- budowlanej: *betoniarze i zbrojarze, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy, geodeci i kartografowie, inspektorzy nadzoru budowlanego, inżynierowie budownictwa, kierownicy budowy, monterzy instalacji budowlanych, murarze i tynkarze, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, pracownicy ds. budownictwa drogowego, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, robotnicy budowlani, robotnicy obróbki drewna i stolarze;*

¹ *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim w 2017 roku*, Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu, Toruń 2018, Dokument dostępny na stronie internetowej pod adresem: <http://wuptorun.praca.gov.pl/publikacje-dotyczace-ryнку-pracy/>

- medycznej: *lekarze, pielęgniarki i położne, psychologzy i psychoterapeuci, ratownicy medyczni, farmaceuci;*
- informatycznej: *analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych, graficy komputerowi, projektanci i administratorzy baz danych, programiści, specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki;*
- logistyczno-transportowej: *kierowcy autobusów, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, magazynierzy, blacharze i lakiernicy samochodowi, mechanicy pojazdów samochodowych, pracownicy obsługi ruchu szynowego;*
- przemysłowej: *inżynierowie mechanicznej, mechanicy maszyn i urządzeń, monterzy elektroniki, monterzy maszyn i urządzeń, monterzy konstrukcji metalowych, operatorzy maszyn do produkcji i przetwórstwa papieru, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, operatorzy obrabiarek skrawających, pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych, pracownicy przetwórstwa metali, spawacze, ślusarze, technicy mechanicznej;*
- spożywczej i gastronomicznej: *cukiernicy, kelnerzy i barmani, kucharze, masarze i przetwórcy ryb, piekarze, pracownicy przetwórstwa spożywczego, szefowie kuchni.*

Przewiduje się, że w 2020 na lokalnym rynku pracy nadwyżka pracowników będzie dotyczyła przede wszystkim osób, które ukończyły bardzo popularne kierunki studiów, takie jak: ekonomia, filozofia, historia, politologia, kulturoznawstwo, pedagogika, czy technologia żywności i żywienia.

Grafika 1. Plakat z badania Barometr zawodów

Barometr zawodów 2020

powiat bydgoski i miasto Bydgoszcz

www.barometrzwodow.pl

DEFICYT			
DEFICYT Analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych Betoniarze i zbrojarze Blacharze i lakiernicy samochodowi Brakarze Cieśle i stolarze budowlani Cukiernicy Dekarze i blacharze budowlani Elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy Farmaceuci Fryzjerzy Geodeci i kartografowie Inspektorzy nadzoru budowlanego Inżynierowie budownictwa Inżynierowie mechanicy Kierowcy autobusów Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników stołowych Kierownicy budojwy Kierownicy ds. produkcji Kosmetyczki Krawcy i pracownicy produkcji odzieży Kucharze Lakiernicy Lekarze	Magazynierzy Masarze i przetwórcy ryb Mechanicy maszyn i urządzeń Mechanicy pojazdów samochodowych Monterzy elektrycy Monterzy instalacji budowlanych Monterzy konstrukcji metalowych Monterzy maszyn i urządzeń Murarze i tynkarze Nauczyciele praktycznej nauki zawodu Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących Nauczyciele przedmiotów zawodowych Nauczyciele przedszkoli Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych Operatorzy maszyny do produkcji i przetwórstwa papieru Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Operatorzy obrabiarek skrawających Opiekunki dziecięce Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej Piekarze Pielęgniarki i położne Pracownicy ds. budownictwa drogowego Pracownicy ds. finansowo-księgowych ze znajomością języków obcych	Pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych Pracownicy myjni, pralni i prasowni Pracownicy obsługi ruchu szynowego Pracownicy ochrony fryzycznej Pracownicy poligraficzni Pracownicy przetwórstwa metali Pracownicy przetwórstwa spożywczego Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie Pracownicy służb mundurowych Projektanci i administratorzy baz danych, programiści Psycholodzy i psychoterapeuci Ratownicy medycznych Robotnicy budowlani Robotnicy obróbki drewna i stolarze Spawacze Specjaliści administracji publicznej Specjaliści ds. finansowych Specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji Specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki Szefowie kuchni Służarze Tapiczerzy Technicy mechanicy	
RÓWNOWAGA	Administratorzy stron internetowych Agenci ubezpieczeniowi Akustycy i realizatorzy dźwięku Animatorzy kultury i organizatorzy imprez Architekci i urbaniści Architekci krajobrazu Archeolodzy i muzealnicy Asystenci w edukacji Bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej Biotechnicy, biotechnolodzy, biochemicy Ceramicy przemysłowi Deatydzi Diagnosty samochodowi Dziennikarze i redaktorzy Filolodzy i tłumacze Fizjoterapeuci i masażyści Florysty Fotografowie Gospodarze obiektów, portierzy, wozni i dorożcy Górniczy i operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych Graficy komputerowi Instruktorzy nauki jazdy Instruktorzy rekreacji i sportu Inżynierowie chemicy i chemicy Inżynierowie elektrycy i energetycy Inżynierowie inżynierii środowiska Kamieniarze Kelnierzy i barmani Kierowcy samochodów osobowych Kierownicy ds. logistyki Kierownicy ds. usług Kierownicy ds. zarządzania i obsługi biznesu	Kierownicy sprzedaży Kierownicy w instytucjach społecznych i kultury Listonosze i kurierzy Logopedzi i audyofonolodzy Marynarze, pracownicy obsługi statków i portów Maszyniści Meteorolodzy, geolodzy, geografowie Monterzy okien i szklarzy Nauczyciele języków obcych i lektorzy Nauczyciele nauczania początkowego Nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych Orlownicy Ogrodnicy i sadownicy Operatorzy aparatury medycznej Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów cementowych i kamiennych Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów chemicznych Operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych Operatorzy maszyn włókienniczych Operatorzy urządzeń dźwiękowo-transportowych Opłycy i pracownicy wytwarzający próby Plastyki, dekoratorzy wnętrz i konserwatorzy zabytków Pomocni ku chemie Pomocni w gospodarstwie domowym Pozostali specjaliści edukacji Pracownicy administracji i biurowi Pracownicy ds. jakości Pracownicy ds. ochrony środowiska i BHP Pracownicy ds. rachunkowości i księgowości Pracownicy ds. techniki dentystrycznej Pracownicy obsługi ruchu lotniczego Pracownicy poczty Pracownicy socjalni	Pracownicy sprzedaży internetowej Pracownicy telefonijnej i elektronicznej obsługi klienta, ankieciery, telemarketerzy Pracownicy usług pogrzebowych Pracownicy zajmujący się zwierzętami Prawnicy Projektanci wzornictwa przemysłowego i operatorzy CAD Przedstawiciele handlowi Recepcjoniści i rejestratorzy Robotnicy leśni Robotnicy obróbki skóry Rolnicy i hodowcy Rzemieślnicy obróbki szkła i metali szlachetnych Samodzielni księgowi Sekretarki i asystenci Socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych Specjaliści ds. organizacji produkcji Specjaliści ds. PR, reklamy, marketingu i sprzedaży Specjaliści ds. rynku nieruchomości Specjaliści rolnictwa i leśnictwa Specjaliści telekomunikacji Spedytorzy i logiści Sprzątacze i pokojowe Sprzedawcy i kasjerzy Technicy budownictwa Technicy informatycy Wiertnicy Windykatorzy Wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych Zaopatrzeniowcy i dostawcy
NADWYŻKA	Ekonomisci Filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy Pedagodzy	Pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej Specjaliści technologii żywności i żywienia	

„Barometr zawodów” jest prognozą zapotrzebowania na pracowników w 2020 r. Badanie zostało przeprowadzone przez ekspertów na przełomie III i IV kwartału 2019 r. Sytuacja w niektórych zawodach może się zmienić w zależności od warunków rynkowych.

Realizator badania

Koordynator wojewódzki

Źródło: Plakat z badania Barometr zawodów dla miasta i Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego [2020 r.] Raport wygenerowany ze strony internetowej: <https://barometrzwodow.pl>, 27.07.2020 r.

Rozdział 3. Analiza rynku edukacyjnego

3.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według typu ukończonej szkoły

W poniższym rozdziale dokonano analizy na podstawie danych przekazanych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na podstawie informacji pozyskanych z Systemu Informacji Oświatowej o absolwentach szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2018/2019 (według stanu w dniu 30.11.2019 r.).

W 2019 roku na obszarze działania PUP w Bydgoszczy szkoły ponadgimnazjalne ukończyły 5 492 osoby. W przeważającej mierze zbiorowość tą tworzyli absolwenci szkół umożliwiających zdobycie średniego zawodowego wykształcenia. Stanowili oni 50,9% absolwentów lokalnego rynku edukacyjnego. Na pozostałą część absolwentów składali się uczniowie techników (40,1%) oraz szkół policealnych (9,0%). W Bydgoszczy szkołę średnią zawodową ukończyło w 2019 roku 51,8% ogółu absolwentów z Bydgoszczy, w powiecie bydgoskim natomiast odsetek ten był o 16,4 pkt proc niższy. W końcu 2019 roku odnotowano w ewidencji PUP w Bydgoszczy rejestrację 58 absolwentów omawianego rodzaju szkoły, co stanowiło 2,1% ogółu absolwentów techników i szkół policealnych.

40,1% absolwentów szkół ponadgimnazjalnych z terenu Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego uczęszczało do szkół umożliwiających zdobycie średniego, ogólnokształcącego wykształcenia. Wśród tej grupy absolwentów były wyłącznie osoby, które ukończyły licea ogólnokształcące. Odsetek absolwentów szkół średnich ogólnokształcących wśród ogółu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych był wyższy w powiecie bydgoskim (42,2%) niż w Bydgoszczy (39,9%) o 2,3 pkt proc. Według stanu w grudniu 2019 roku w PUP w Bydgoszczy zarejestrowane były jedynie 34 osoby bezrobotne, będące w okresie do 12 miesięcy od ukończenia liceum ogólnokształcącego. Bezrobotni absolwenci stanowili 1,5% wszystkich absolwentów omawianego typu szkoły.

Najmniejszy udział w ogóle absolwentów szkół ponadgimnazjalnych, tj. 9,0% posiadały osoby, które ukończyły zasadniczą szkołę zawodową. W powiecie bydgoskim odnotowano większy udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wśród absolwentów roku 2019 niż w Bydgoszczy. Odpowiednio było to 22,4% i 8,3%. Według omawianego typu szkoły odnotowano rejestrację 28 osób bezrobotnych w PUP w Bydgoszczy według stanu w końcu 2019 roku, co stanowiło 5,7% ogółu absolwentów, którzy ukończyli ten rodzaj szkoły w 2019 roku. Odsetek bezrobotnych absolwentów szkoły zasadniczej zawodowej był wyższy w powiecie (19,7%) niż w Bydgoszczy (3,5%) o 16,2 pkt proc.

Tabela 13. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych według typu szkoły

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2018/2019		Liczba bezrobotnych absolwentów w końcu 2019 roku	
	Bydgoszcz	Powiat bydgoski	Bydgoszcz	Powiat bydgoski
Zasadnicza szkoła zawodowa	429	66	15	13
Liceum ogólnokształcące, profilowane, uzupełniające	2 076	124	22	12
Technikum, szkoła policealna	2 693	104	41	17
OGÓŁEM:	5 492		120	

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2020 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 02.06.2020 r.

3.1.1. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w Bydgoszczy według elementarnych grup zawodów

W 2019 roku **absolwenci szkół z terenu Bydgoszczy** (uwzględniono zbiorowości absolwentów liczące co najmniej 30 osób w ramach konkretnych profesji) **najczęściej kończyli naukę w zawodach:** (a) *pomocniczy personel medyczny*, (b) *kosmetyczki i pokrewni*, (c) *spedytorzy i pokrewni*, (d) *asystenci dentyści*, (e) *technicy elektroniki i pokrewni*, (f) *technicy wsparcia informatycznego i technicznego*. W wymienionych powyżej grupach elementarnych zawodów liczba absolwentów liczyła 100 lub więcej osób. Wśród wskazanych grup zawodów elementarnych znaleźć można następujące zawody szkolne: *opiekun medyczny, technik usług kosmetycznych, technik logistyk, technik spedytor, asystentka stomatologiczna, higienistka stomatologiczna, technik elektronik, technik mechatronik, technik elektroniki i informatyki medycznej, technik szerokopasmowej komunikacji elektronicznej, technik informatyk* oraz *technik tyflainformatyk*.

Wśród najpopularniejszych kierunków nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych z terenu Bydgoszczy wyszczególnić można również profesje, dla których nie odnotowano rejestracji bezrobotnych absolwentów według stanu w końcu 2019 roku. Zaliczały się do nich m.in.: *pomocniczy personel medyczny, asystenci dentyści, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, technicy mechanicy, technicy farmaceutyczni, technicy fizjoterapii i masażyści, średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp, technicy budownictwa*. Wśród tych grup zawodów można znaleźć takie zawody szkolne jak: *opiekun medyczny, asystentka stomatologiczna, higienistka stomatologiczna, technik agrobiznesu, technik ekonomista, technik mechanik, technik mechanizacji rolnictwa, technik pojazdów samochodowych, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, technik ochrony środowiska, technik budownictwa, technik budownictwa wodnego, technik drogownictwa, technik dróg i mostów kolejowych, technik inżynierii środowiska i melioracji, technik urządzeń sanitarnych, technik renowacji elementów architektury*.

W oparciu o dane zamieszczone w poniższej tabeli zidentyfikować można również zawody, wśród których nie odnotowano w końcu 2019 roku w Bydgoszczy rejestracji osób bezrobotnych, w tym

bezrobotnych absolwentów, mimo że liczba absolwentów w tych zawodach w roku szkolnym 2018/2019 była stosunkowo znaczna. Sytuacja ta dotyczyła grupy zawodów *technicy medyczni i dentystyczni*, w ramach której zaklasyfikowane są następujące zawody szkolne: *protetyk słuchu, technik dentystyczny, technik ortopeda*.

Tabela 14. Najpopularniejsze* elementarne grupy zawodów wśród absolwentów roku szkolnego 2018/2019 w Bydgoszczy

Elementarne grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2018/2019	Liczba bezrobotnych absolwentów w końcu 2019 r.	Liczba bezrobotnych w końcu 2019 r.	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów w końcu 2019 r. (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych w końcu 2019 r. (%)
Pomocniczy personel medyczny	166	0	8	0,0%	0,0%
Kosmetyczki i pokrewni	132	3	15	2,3%	20,0%
Spedytorzy i pokrewni	122	5	9	4,1%	55,6%
Asystenci dentystyczni	108	0	4	0,0%	0,0%
Technicy elektronicy i pokrewni	100	1	9	1,0%	11,1%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	100	2	11	2,0	18,2%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	98	0	80	0,0%	0,0%
Technicy weterynarii	93	2	4	2,2%	50,0%
Technicy mechanicy	84	0	20	0,0%	0,0%
Technicy farmaceutyczni	83	0	5	0,0%	0,0%
Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani	80	3	14	3,8%	21,4%
Technicy fizjoterapii i masażyści	76	0	4	0,0%	0,0%
Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	73	2	6	2,7%	33,3%
Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp	73	0	4	0,0%	0,0%
Technicy budownictwa	60	0	11	0,0%	0,0%
Technicy medyczni i dentystyczni	53	0	0	0,0%	0,0%
Operatorzy urządzeń teleinformatycznych	50	1	2	2,0%	50,0%
Recepcjoniści hotelowi	50	2	6	4,0%	33,3%
Średni personel do spraw zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowany	42	0	3	0,0%	0,0%
Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu	35	0	8	0,0%	0,0%
Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	34	0	5	0,0%	0,0%
Operatorzy aparatury medycznej	32	0	2	0,0%	0,0%
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	31	0	17	0,0%	0,0%

*Co najmniej 30 absolwentów w danej grupie zawodów

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2020 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 02.06.2020 r.

3.1.2. Liczba oraz struktura absolwentów i bezrobotnych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie bydgoskim według elementarnych grup zawodów

W 2019 roku absolwenci szkół z terenu powiatu bydgoskiego najczęściej kończyli naukę w zawodach: *plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni, technicy wsparcia informatycznego i technicznego, technicy mechanicy, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych*. Liczba absolwentów wśród wyżej wymienionych, najpopularniejszych zawodów w powiecie bydgoskim w 2019 roku, liczyła więcej niż 10 osób. W przedstawionym zestawieniu znalazły się następujące zawody szkolne: *florysta, plastyk, technik informatyk, technik tyfłoinformatyk, technik mechanik, technik mechanizacji rolnictwa, technik pojazdów samochodowych, technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki, technik agrobiznesu, technik ekonomista*.

W grupie popularnych wśród absolwentów elementarnych grup zawodów w 2019 roku wyróżnić można profesje, dla których nie odnotowano w ewidencji PUP rejestracji osób bezrobotnych, będących w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki według stanu w końcu 2019. Zaliczali się do nich: *technicy wsparcia informatycznego i technicznego, średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych, technicy elektronicy i pokrewni*, a także *szeffowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych*. Wśród tych grup można wyodrębnić takie zawody szkolne jak: *technik informatyk, technik tyfłoinformatyk, technik agrobiznesu, technik ekonomista, technik automatyk sterowania ruchem kolejowym, technik elektronik, technik mechatronik, technik elektroniki i informatyki medycznej, technik szerokopasmowej komunikacji elektronicznej oraz technik żywienia i usług gastronomicznych*.

Tabela 15. Najpopularniejsze* elementarne grupy zawodów wśród absolwentów roku szkolnego 2018/2019 w powiecie bydgoskim

Elementarne grupy zawodów	Liczba absolwentów w roku szkolnym 2018/2019	Liczba bezrobotnych absolwentów w końcu 2019 r.	Liczba bezrobotnych w końcu 2019 r.	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów w końcu 2019 r. (%)	Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród bezrobotnych w końcu 2019 r. (%)
Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni	14	1	3	7,1%	33,3%
Technicy wsparcia informatycznego i technicznego	14	0	5	0,0%	0,0%
Technicy mechanicy	13	3	11	23,1%	27,3%
Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych	12	0	26	0,0%	0,0%
Technicy rolnictwa i pokrewni	8	1	4	12,5%	25,0%
Technicy elektronicy i pokrewni	7	0	3	0,0%	0,0%
Szeffowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych	6	0	1	0,0%	0,0%

* Co najmniej 5 absolwentów w danej grupie zawodów.

Źródło: opracowanie własne PUP w Bydgoszcz [2020 r.] na podstawie danych udostępnionych przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, 02.06.2020 r.

4. Podsumowanie

Z analizy danych przeprowadzonej na potrzeby opracowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Bydgoszczy oraz powiecie bydgoskim wynikają m.in. następujące ustalenia i spostrzeżenia:

1. Na tle województwa kujawsko-pomorskiego obszar działania Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy w 2019 roku obejmował strefę stosunkowo korzystnej sytuacji na rynku pracy. Stopa bezrobocia dla miasta Bydgoszczy (2,8%) była najniższa w regionie, zaś stopa bezrobocia dla powiatu bydgoskiego (4,1%) uplasowała powiat na drugim miejscu wśród powiatów województwa kujawsko-pomorskiego.
2. W 2019 roku zmniejszyła się liczba rejestracji osób bezrobotnych o 15,8% w porównaniu do roku poprzedniego. Łącznie w roku 2019 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bydgoszczy zarejestrowało się 12 565 osób.
3. W 2019 odnotowano spadek liczby wyłączeń z ewidencji urzędu o 8,9% w porównaniu z rokiem poprzednim. Status osoby bezrobotnej utraciło w analizowanym okresie 14 375 osób.
4. Zmniejszyła się liczba podjęć pracy wśród bezrobotnych. W porównaniu do 2018 roku w Bydgoszczy było ich mniej o 14,8%, zaś w powiecie bydgoskim o 21,3%.
5. Według stanu w końcu 2019 roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy pozostawały 6 542 osoby bezrobotne (w tym 56,1% stanowiły kobiety). Ich liczba zmniejszyła się o 21,7% w stosunku do 2018 roku (liczba kobiet zmniejszyła się o 25,3%).
6. Do najliczniejszych kategorii zarejestrowanych bezrobotnych należały: kobiety (56,1% ogółu bezrobotnych według stanu na koniec 2019 r.), osoby bez wykształcenia średniego (52,1%), osoby długotrwale bezrobotne (45,5%), osoby bez kwalifikacji zawodowych (31,8%), osoby powyżej 50 roku życia (29,4%), posiadający co najmniej 1 dziecko do 6 roku życia (23,3%) oraz osoby do 30 roku życia (19,9%).
7. W 2019 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy zgłoszono 18 975 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (82,8% z nich pochodziło od bydgoskich przedsiębiorców). 7,8% wolnych miejsc pracy stanowiły miejsca pracy subsydiowanej.
8. W bazie Centralnej Bazy Ofert Pracy prowadzonej przez MRPiPS odnotowano w okresie 2019 roku 20 135 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej (89,6% pochodziło od bydgoskich pracodawców). W tym samym czasie na portalu *Zielona Linia* udostępniono 9 538

ofert pracy. Za pośrednictwem urzędu pracy poszukiwano głównie pracowników z grupy robotników przemysłowych i rzemieślników, pracowników usług i sprzedawców oraz pracowników wykonujących prace proste. Przez Internet zgłaszano zapotrzebowanie przede wszystkim na specjalistów, techników i inny średni personel oraz przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników.

9. Do najliczniej reprezentowanych wśród osób bezrobotnych grup wielkich zawodów w 2019 roku zaliczali się: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (23,2% ogółu bezrobotnych według stanu w końcu 2019 roku), pracownicy usług i sprzedawcy (22,9%) oraz specjaliści (19,0%).
10. Uwzględniając podział osób bezrobotnych według elementarnych grup zawodów w 2019 roku w ewidencji PUP najliczniej reprezentowani byli: (a) w Bydgoszczy – *sprzedawcy sklepowi* (27,7% ogółu zarejestrowanych w końcu 2019 r.), *średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych* (6,0%) oraz *pomoce i sprzętaczki* (5,9%), zaś (b) w powiecie bydgoskim – *sprzedawcy sklepowi* (25,8%), *kucharze* (7,0%).
11. Do zawodów generujących długotrwale bezrobocie w Bydgoszczy (profesje o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia) w roku 2019 należały następujące grupy zawodów: (i) *przedstawiciele handlowi*, (ii) *ślusarze i pokrewni*, (iii) *blacharze*, (iv) *magazynierzy i pokrewni*. Do zawodów generujących długotrwale bezrobocie w powiecie bydgoskim w analizowanym okresie należały następujące grupy zawodów: (i) *krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni*, (ii) *kucharze*, (iii) *robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani*, (iv) *fryzjerzy* oraz (v) *sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)*.
12. Zawodami deficytowymi w 2019 roku okazały się głównie zawody związane z obsługą i montażem maszyn (m.in. *operatorzy maszyn do szycia, monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych*), sprzedażą i usługami finansowymi i ubezpieczeniowymi (m.in. *dealerzy i maklerzy aktywów finansowych, agenci ubezpieczeniowi, pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni*) oraz branżą IT (*programiści aplikacji, projektanci aplikacji sieciowych i multimedion, projektanci grafiki i multimedion*). Dodatkowo w grupie zawodów maksymalnie deficytowych znaleźli się m.in. przedstawiciele branży medycznej (wśród nich m.in. *optometryści, optycy okularowi, lekarze specjaliści ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty*).
13. Do zawodów nadwyżkowych w 2019 r. na lokalnym rynku pracy zaliczały się m.in. takie grupy zawodów elementarnych jak: *betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni, sekretarze medyczni i pokrewni, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów gumowych*. Zawody maksymalnie nadwyżkowe odnotowano

jedynie na terenie powiatu bydgoskiego. Wśród nich znalazły się jedynie trzy zawody: *kierownicy w gastronomii, technicy technologii chemicznej i pokrewni, żołnierze szeregowi.*

14. Według badania Barometr zawodów zawierającego prognozę na 2020 rok, na terenie Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego będzie występowało zapotrzebowanie przede wszystkim na pracowników w branżach: budowlanej, medycznej, informatycznej, logistyczno-transportowej, przemysłowej oraz spożywczej i gastronomicznej. Trudności w znalezieniu zatrudnienia, natomiast według prognozy będą mieli absolwenci ekonomii, filozofii, historii, politologii, kulturoznawstwa i pedagogiki, a także technologii żywności i żywienia.
15. Szkoły ponadgimnazjalne z obszaru działania Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy ukończyły w 2019 roku 5 492 osoby, tj. 3,5% mniej niż przed rokiem.
16. 50,9% absolwentów z 2019 roku ukończyło szkołę umożliwiającą zdobycie średniego zawodowego wykształcenia, 40,1% uczęszczało do liceów ogólnokształcących, a 9,0% stanowili absolwenci szkół zawodowych.
17. Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych z roku szkolnego 2018/2019 z Bydgoszczy to głównie osoby w zawodach wpisujących się w następujące grupy elementarne zawodów: (i) *pomocniczy personel medyczny, (ii) kosmetyczki i pokrewni, (iii) spedytorzy i pokrewni, (iv) asystenci dentyści, (v) technicy elektronicy i pokrewni.* Natomiast w powiecie bydgoskim byli to najczęściej: (i) *plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni, (ii) technicy wsparcia informatycznego i technicznego, (iii) technicy mechanicy, (iv) średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych oraz (v) technicy rolnictwa i pokrewni.*